

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

از زبان اشاره برای کودکان استفاده کنید

چطور می توان با کودکان ، قبل از این که بتوانند صحبت کنند ،
ارتباط برقرار کرد؟

تالیف جوزف گرسیا

مقدمه : دکتر یونیون وایت

مترجم

فرشته اولادی

ویراستار ، علمی : احمد امیدوار

ویراستار ادبی : دکتر یوسف متولی حقیقی

● هشدار برای سلب مسئولیت و تعهد:

اطلاعات این کتاب بر مبنای اطلاعات عمومی، منابع تعلیم و تربیت و مشاهدات شخصی نویسنده است. هیچ ادعایی بر مبنای نتایج حاصل از اطلاعات این کتاب وجود ندارد. نویسنده و سایر همکاران هیچ تعهد یا مسئولیتی در قبال هر شخصی که از نتایج پیشنهاد شده، در این کتاب استفاده کند، ندارد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	برقراری ارتباط پایه و اساس ایجاد یک رابطه‌ی سالم با کودکان.....
۱۶	تلفن زدن یا نزدن به اورژانس (۱۱۵)؟.....
۱۸	اثبات هوش و کاویت کودکان.....
۲۰	کسب تصویر جامع و کسب کرده.....
۲۰	آیا کافی نیست کارهایی که در دراز مدت غلط انجام می‌شدند، اصلاح شوند؟.....
۲۱	چرا اولین نشانه‌ی یک زندگی هوشمندانه، می‌تواند استفاده از زبان اشاره باشد؟.....
	اگر چه تصور برای این است که من هنوز نمی‌توانم حرف بزنم، اما من بیشتر از آن‌چه که
۲۴	شما تصور می‌کنید می‌دانم.....
	چگونه مهارت‌های شناختی و هماهنگی حرکتی کودکان، در طی دوران نوزادی،
۲۵	رشد می‌کند؟.....
۲۶	دیدن جهان از دریچه چشم نوزادان.....
۲۷	ادراک مشارکتی و معانی مشارکتی.....
۲۸	یادگیری بوسیله تداعی کردن.....
۲۹	آیا کاربرد زبان اشاره در رشد گفتار کودک تداخل ایجاد می‌کند؟.....
۳۰	مشارکت کردن یا متعهد بودن؟.....
۳۲	چگونه از زبان اشاره، برای کودکان استفاده کنید؟.....
۳۲	بگذارید انگشتانتان، حرف بزنند.....
۳۲	خیرد شدن: لحظاتی مناسب برای ایجاد اشاره‌ها.....

۳۲	به صورتتان اجازه دهید خودش را بروز دهد
۳۵	اولین نشانه زندگی هوشمندانه
۳۵	چطور به نوزادتان، یک اشاره را نشان می‌دهید؟
۳۸	با کدام اشاره‌ها شروع کنید و از چه زمانی، کاربرد اشاره‌ها را آغاز کنید؟
۴۸	می‌توانی به من بگویی، کجایت درد می‌کند؟
۵۰	برخی از بازی‌های دستی
۵۲	بازشناسی اشاره‌های کودکان
۵۵	تکرار کردن و تقویت کردن اشاره‌هایتان
۵۸	ترکیب کردن اشاره‌ها
۵۸	چطور یک اشاره‌ی جدید، بسازید
۵۹	قدرت سکوت و ارتباط چشمی
۶۰	نکاتی که باید به یاد داشته باشید
۶۲	دوساله‌ها و سه‌ساله‌های شیطان و روح‌گرا
۶۲	با کودکان، درباره‌ی موضوعاتی جز خودشان حرف بزنید
۶۲	ملاحظات پایانی
۶۶	شکل‌های دست
۶۹	واژه‌نامه
۱۱۸	منابع

● پیشگفتار

حقایق سنین خیلی مهمی، در مورد زبان انسان، در طی سال‌های متمادی، شناخته شده است. موسوم تا سه چهارم از کاربرد روزمره‌ی زبان، معمولاً در سومین سال تولد، حاصل می‌شود. همچنین در مواردی که عمل‌کرد تعلیم و تربیت ضعیف است، توانایی ناکافی زبان، همواره وجود دارد. آنچه که شگفت‌انگیز است، این مسأله است که به‌طور دقیقی، مشخص نیست که در این سه سال اول تولد، چه اتفاقی می‌افتد که باعث افت اکتساب زبان می‌شود؟ دلیل این وضعیت عجیب و غریب در رابطه با این مطالب، این است که جامعه‌ی پژوهشی به میزان زیادی از جزئیات رشد در طی سال‌های اولیه کودکی، غفلت کرده است، اما اخیراً پیشرفت‌های مهمی در این زمینه، اتفاق افتاده است.

بعضی گزارش‌های سی سال پیش، وجود دارند که نشان می‌دهند، کودکانی بوده‌اند که تا موقعی که نه ماهه شده‌اند، تقریباً هفتاد و پنج علامت را یاد گرفته بودند. در مقابل یک بچه‌ی نمونه، که در همین سنین است، بدون توجه به زیرکی و ذکاوتی که دارد کمتر از ده کلمه، می‌فهمد. گرچه این یک یافته ناکام‌کننده و پراکنده است، انصافاً تا این اواخر کسی نبود که تحقیقات مربوط به رشد را دریافته‌های بالقوه مهم، پی‌گیری کند در این ارتباط دو برنامه‌ی مهم وجود دارد. یکی از آن‌ها موضوع کتاب حاضر است. من به چند دلیل پیشنهاد می‌کنم، آموزش زبان اشاره را، حدود هفت ماهگی، شروع کنید. دلیل اول این که در حال حاضر از زبان اشاره به عنوان زبان دوم، یاد می‌شود.

تحقیقات ما، به‌طور پیوسته، نشان داده است هنگامی که زبان اشاره برای یک کودک، در ماه‌های اولیه‌ی تولدش، به شیوه‌ی مؤثری به کار رود، نه فقط آن کودک تا قبل از سن

دوسالگی، دو زبانه می‌شود، بلکه از کودک یک زبانه هم، در هر دو زبان پیشرفته‌تر است! در حقیقت، این تجربه‌ی والدین حاضر، در برنامه ما بوده است.

● دلیل دوم: ما به طور مکرر، دریافته‌ایم که کودکان، بخصوص پسران، اگرچه خوب رشد کرده باشند، تا زمانی که دوساله شوند، خیلی کم صحبت می‌کنند یا حرف نمی‌زنند. ما همچنان امیدواریم که دوره‌ی بین هفده تا بیست ماهگی، زمان خاص و دشواری برای یک کودک است، از این جهت که یک کودک طبیعی در زمینه تحمل ناکامی، محدودیت دارد و نمی‌تواند خواسته‌هایش را در این سنین، بیان کند و در نتیجه مشکلش تشدید می‌شود. اما کودکی که در این سنین از زبان اشاره استفاده می‌کند به طور قابل ملاحظه‌ای ناکامی کمتری برای خودش و خانواده‌اش ایجاد می‌کند. این مسأله، بدین معناست که با کاربرد زبان اشاره، فرایند دلبستگی مادر و کودک، می‌تواند به طور روان‌تری پیش رود و احتمالاً پیامد بهتری را به دنبال داشته باشد.

سرانجام توان درک فعالیت روانی در کودکان بین ۸ تا ۲۲ ماه که با زبان اشاره، ایجاد شده، انگیزه‌ی زیادی ایجاد می‌کند. به زودی زود، روزی می‌رسد که ما می‌توانیم از مزیت این ابزار چشمگیر برای کسب تصویر واضح‌تری از تکامل مغزی کودکان استفاده کنیم. بنا به همه‌ی این دلایل و به خاطر کار گارسیا، در این زمینه، من جداً توصیه می‌کنم که از کار قابل ملاحظه‌ی جوزف گارسیا، استفاده کنید.

دکتر بورتون وایت، ژوئن ۱۹۸۸ مدیر مرکز آموزش والدین و مؤلف کتاب‌های سه سال نخستین زندگی و پرورش یک کودک شاد منطقی.

● مقدمه‌ی مترجم:

جنین انسان، در دوره‌ی بارداری، از طریق جفت تغذیه می‌کند و نه جنین می‌تواند نیازش را بیان کند و نه روشی برای بیان نیاز تغذیه‌اش دارد. لذا، راحت و بی‌دردسر از طریق بند ناف و جفت تغذیه می‌شود. به قول سعدی شیرازی:

نه طفل دهان بسته بودی، زلاف ممی روزی آمد جوفش زناف
چونافش بریدند و روزی گسست به پستان مادر درآویخت دست

زمانی که نوزاد پا به این دنیای پرمیاهو می‌گذارد، دیگر بازندگی راحت جنینی وداع می‌کند. از این لحظه نوزاد، برای رفع گرسنگی‌اش، از شیر مادر تغذیه می‌کند و ناگریه نکند، مادر نمی‌فهمد که او گرسنه است یا پوشکش را خیس کرده، یا دلش درد می‌کند. یعنی تنها وسیله‌ی ارتباطی نوزاد با دنیای پیرامونش، گریه است.

تا نگرید طفل، کی فوشد لب؟ تا نبارد ابر، کی روید چمن؟

نوزاد انسان، موجودی درمانده است و چاره‌ای جز گریه کردن ندارد، او راه ارتباطی دیگری ندارد تا نیازها و خواسته‌هایش را به ما بفهماند، به قول سعدی شیرازی:

نه گریان و درمانده بودی و خرد که شب‌ها ز دست تو خواهم نبرد
نسه در مه‌د نیروی حالت نبود مگس راندن از خود مجالت نبود

کودکان، مخصوصاً پسر بچه‌ها، تا سن دوسالگی، به خوبی قادر به حرف زدن نیستند و به راحتی، نمی‌توانند منظورشان را بیان کنند. پیازه، پدر روان‌شناسی شناختی، در پاسخ به این سؤال که چگونه کارکرد زبانی به درون فکر کودک راه می‌یابد، می‌گوید که فکر بر زبان مقدم است یعنی تا سن دوسالگی، رشد ذهنی کودک به حدی می‌رسد که تکلم را برایش

میسر می‌کند که البته در این بین آموزش‌های والدین به کودک نیز مؤثر است.

حال سؤال این جاست که از بدو تولد تا دوسالگی که بچه‌ها قادر به حرف زدن می‌شوند، آیا ما هیچ کاری نمی‌توانیم انجام دهیم؟ آیا هیچ راه دیگری جز حرف زدن برای برقراری ارتباط بین ما و نوزادمان نیست؟ آیا باید کودکمان بارها گریه کند و ما با کوشش و خطا، بی‌بهره می‌خواهد؟

در پاسخ به همه‌ی این سؤالات، باید بگویم که وقتی من کتابی را که پیش رو دارید خواندم و کاری که آقای جوزف گارسیا با استفاده از بان اشاره بر روی نوزادان انجام داده بود مطالعه کردم، متوجه شدم کتاب بسیار مفیدی است که به والدین، به خصوص به مادران و خود نوزادان کمک زیادی می‌کند تا منظور یکدیگر را درک کنند و با کمک اشاره‌ها، با هم ارتباط برقرار کنند.

لازم به ذکر است که هم‌زمان با استفاده از اشاره‌ها، باید هر کلمه بیان شود و حتماً تلفظ کلمات را بکار ببریم تا کودک هم اشاره را بیاموزد و هم با گوشش تلفظ صحیح کلمه را بشنود و گرنه با صرف کاربرد اشاره‌ها مانند کودکان ناشنوا فقط با اشاره‌ها آشنا می‌شود و برای حرف زدن تلاشی نمی‌کند. من نیز، از این کتاب استفاده کردم و توانستم با دخترم سارا ارتباط برقرار کنم و از این که دخترم می‌توانست با استفاده از اشاره‌ها و البته هم‌زمان با شنیدن تلفظ صحیح هر کلمه منظورش را به من بفهماند، هرجان زده می‌شدم و احساس رضایت می‌کردم. لذا تصمیم گرفتم که این اثر را ترجمه کنم، تا بقیه‌ی هم‌وطنانم، به خصوص مادران از مطالعه‌ی آن سود ببرند و بتوانند با نوزادانشان ارتباط برقرار کنند. در پایان لازم می‌دانم از آقای امیدوار و دکتر متولی حقیقی که ویراستاری علمی و ادبی کتاب را انجام دادند، تشکر و قدردانی کنم.

فرشته اولادی - تابستان ۱۳۹۰